

BØRN OG UNGE, DER SÆRLIGT UDSÆTTES FOR **DIGITALE KRÆNKELSER**

Pointer fra en undersøgelse udført af Moos-Bjerre
for Red Barnet i 2021/2022.

SLETDET
Rådgivningen

Red Barnet

INDHOLD

DET DIGITALE LIVS SOL - OG SKYGGESIDER	3
HVOR BØRN OG UNGE SØGER HJÆLP, NÅR DE OPLEVER DIGITALE KRÆNKELSER	4
HVAD AFHOLDER DE UNGE FRA AT SØGE HJÆLP?	6
FORETRÆKKER AT KLARE DET SELV	6
DET ER IKKE ALVORLIG NOK	6
SKYLD OG SKAM	7
FORÆLDRES MANGLENDE INDSIGT I SOCIALE MEDIER	8
BEKYMRING FOR, AT FORÆLDRENE OVERREAGERER	8
PERSPEKTIVER FRA UNGE MED ETNISK MINORITETSBAGGRUND	9
SOCIAL KONTROL	9
PERSPEKTIVER FRA LGBT+-UNGE	10
TRYGHED I FÆLLESSKABER MED LIGESINDEDE	11

DET DIGITALE LIVS SOL - OG SKYGGESIDER

Børn og unges sociale liv udspiller sig i stigende grad på nettet og på de sociale medier. Det digitale liv har en masse positive sider, og det er for eksempel nemt at holde kontakt, være en del af et fællesskab og udtrykke sig personligt. Desværre bliver nogle børn og unge også udsat for krænkelser og ubehagelige oplevelser på nettet. En digital krænkelse kan skade lige så meget som en fysisk krænkelse, og de psykiske, sociale og faglige konsekvenser kan være store.

SletDet Rådgivningen hjælper børn og unge, som har oplevet digitale krænkelser. Selvom rådgivningen er for alle børn og unge, mangler Red Barnet indsigt i perspektiver fra unge med anden etnisk baggrund end dansk og LGBT-unge. Det er disse to perspektiver, som bliver udfoldet i denne rapport.

Undersøgelsen gengiver forskellige unge i alderen 15-20 års oplevelser med digitale krænkelser, og deres overvejelser i forhold til at søge hjælp. Undersøgelsen inddrager unge med forskellige baggrunde, herunder blandt andet seksuelle, kønsbaserede og etniske minoriteter, hvorfor den afspejler forskellige ungeerfaringer og ungeperspektiver på digitale krænkelser og hjælp og støtte i forbindelse hermed. Derudover inkluderer undersøgelsen også en række eksperter og praktikere med indsigt i forskellige ungemålgrupper.

HVOR BØRN OG UNGE SØGER HJÆLP, NÅR DE OPLEVER DIGITALE KRÆNKELSER

For langt de fleste unge er første skridt at **søge hjælp hos deres venner**, når de oplever noget ubehageligt på nettet. Det skyldes, at de unge er trygge sammen med deres venner, og derfor henvender sig til vennerne for at få støtte og tale om, hvordan de kan håndtere deres problem og eventuelt række ud til deres forældre om det.

Det kræver mere overvindelse at søge hjælp for forældrene. Hovedparten af de unge vil helst undgå at inddrage deres forældre, når de oplever noget ubehageligt på nettet. Typisk rækker de først ud til deres forældre, hvis de ikke kan løse problemet selv eller med hjælp fra deres venner. Det er især forældrenes manglende indsigt i deres digitale liv, der udgør en barriere imod, at de unge spørger deres forældre til råds.

Det ville være flovt at sige det til mine forældre. Men jeg ville være relativt ok med det. De er meget åbne, og vi har flere gange snakket om det [deling af billeder] faktisk. De spørger meget ind til mig på det område, og det gør også, at jeg ved, at jeg altid kan komme til dem.” – pige, 15 år.

Det har stor betydning, at forældre er villige til og har mod på at tale med deres børn om deres digitale adfærd. Når de unge bliver mødt med interesse, får de større lyst til at betros sig til deres forældre. Omvendt kan frygten for skældud eller straf afholde de unge fra at række ud til forældrene.

Flere af de unge nævner lærere eller studievejledere som oplagte steder at søge hjælp, hvis krænkelser sker i en skolesammenhæng, hvor der for eksempel er klassekammerater involveret. Det forklarer de unge med, at en ansat på skolen bedre kan sætte sig ind i situationen, fordi de kender de personer, krænkelser handler om, og at de i højere grad har autoritet til at sikre, at den skyldige bliver holdt ansvarlig.

Hvis det blev værre end det, ville jeg bede skolen om hjælp – ikke lige så meget mine forældre. Skolen ville kunne gøre mere. De har mere magt, og vi ved jo alle, at det har ret store konsekvenser, hvis man bliver taget i det.”- dreng, 17 år.

#!!&^%!!#!

HVAD AFHOLDER DE UNGE FRA AT SØGE HJÆLP?

FORETRÆKKER AT KLARE DET SELV

De unge forklarer, at de så vidt muligt foretrækker at håndtere problemet på egen hånd, hvis nogen skriver ubehageligt til dem, eller sender intime billeder, som de unge ikke har bedt om. I mange tilfælde vurderer de unge, at de selv er i stand til at håndtere situationen og løse problemet.

Eksempelvis bliver en kultur, hvor man ikke søger hjælp, fremhævet som baggrund for, at man først selv konfronterer den person, der står bag krænkelser.

Jeg tror ikke, at det er nemt at søge hjælp. Det kommer lidt fra en kultur, hvor man ikke søger hjælp. Det er også derfor, at jeg først ville gå til dem, som havde delt det.” - *dreng, 17 år.*

DET ER IKKE ALVORLIGT NOK

Unge deler digitale krænkelser op i mere eller mindre alvorlige tilfælde alt efter, om de er alvorlige nok til, at man søger hjælp og rådgivning.

Det er særligt ubehageligt, når krænkelser omhandler unges sikkerhed, og trusler er noget, hvor unge typisk søger hjælp. Omvendt ser unge det nærmest som en selvfølge, at fremmede kontakter dem med seksuelle hensigter eller opfordringer til, at de sender intime billeder af sig selv. Det gør, at det kan opleves som illegitimt at anmelde krænkelser, der befinder sig i den lave ende af alvorlighedsspektret, som eksempelvis kontaktforsøg fra fremmede.

Jeg har tit fået at vide, at den [min grænse] er for lav af mine veninder. De har svært ved at acceptere, at jeg ikke er til det.” - *ung kvinde, 19 år.*

SKYLD OG SKAM

I mange tilfælde pålægger unge ofte sig selv ansvaret og skylden, når de får delt et intimt billede mod deres vilje. Skammen og den skyldfølelse, der følger, er en klar barriere for de unge i forhold til at søge hjælp. Hvor pinlig eller skamfuld krænkelser opleves, har stor indflydelse på, hvorvidt unge søger hjælp.

Jeg ville måske ikke tale med mine forældre om, at jeg havde sendt et nøgenbillede til en fremmed på nettet, fordi det ville være flovt, og fordi det er noget, man ikke burde.”

- dreng, 15 år.

Eksempelvis opleves det som nemmere at tale med forældre om en krænkelser som falske profiler end om billeddeling. De unge oplever en frygt for ikke at blive mødt i den situation, som de står i, og i stedet blive dømt for deres handlinger.

Jeg husker ikke, at jeg fortalte min mor om det, men jeg troede, at hun ville blive rigtig sur på mig over, at jeg overhovedet svarede ham første gang. Så hun vidste det ikke.”

- pige, 17 år.

FORÆLDRES MANGLENDE INDSIGT I SOCIALE MEDIER

I flere interviews ligger de unge vægt på, at deres forældres manglende viden om digitale medier udgør en central barriere for at søge råd og hjælp hos dem. De unge ønsker ikke at skulle forklare egenskaberne og hvordan man anvender sociale medier, hver gang de udsættes for noget ubehageligt.

Mine forældre er ikke opvokset med sociale medier. Så hvis jeg er ked af noget, skal jeg først forklare grundprincippet ved Instagram. Det kan gøre, at jeg nogle gange ikke orker at forklare dem det. Det kunne være lidt fedt, hvis de fik noget viden om det.” – pige, 16 år.

BEKYMRING FOR, AT FORÆLDRENE OVERREAGERER

Mange unge føler sig utrygge ved at skulle fortælle deres forældre om deres ubehagelige oplevelser på nettet, og de oplever frygt for at skuffe dem. Unge oplever således ikke altid, at deres forældre forstår normerne og de sociale koder, der gælder online. Det kan føre til frygt for, at forældrenes reaktion på et problem eller en ubehagelig hændelse vil være ude af proportion med problemets egentlige størrelse og den måde, den unge føler det-

Det var fint, men de tog det meget alvorligt i forhold til hvordan jeg havde det. Jeg kendte jo ikke personen, der havde skrevet kommentaren, så det var ikke lige så slemt, som de fik det til at lyde.” – pige, 16 år.

PERSPEKTIVER FRA UNGE MED ETNISK MINORITETSBAGGRUND

Udover de samme overvejelser om digitale krænkelse, som unge med etnisk dansk baggrund har, fortæller etniske minoritetsunge om oplevelser med online mobning og trusler, som skyldes deres etnicitet, hudfarve eller religion. Chikanen kommer primært fra personer, de unge ikke kender i forvejen.

På TikTok får jeg racistiske kommentarer. De skriver perker, og at jeg ikke skal være i landet. Nogle gange fjerner jeg mine kommentarer eller ignorerer det. De fleste gange holder jeg det for mig selv. Andre gange fortæller jeg det til vennerne, hvis det er alvorligt.” – *dreng, 17 år.*

SOCIAL KONTROL

En lokal klubmedarbejder fra et udsat boligområde beskriver, at social kontrol er en barriere, som hindrer etniske minoritetsunge fra hendes lokalområde i at søge hjælp, når de oplever digitale krænkelse. Det er især familiernes reaktion overfor pigerne, for eksempel i forbindelse med billeddeling, som er udfordrende. Social kontrol og frygten for en æreskrænke af familien kan potentielt afholde unge i at søge hjælp, når de bliver krænkede på nettet.

De ville være bange for, at deres forældre opdager det, og deres familie og især brødrene. Det betyder meget for familiens ære, for eksempel hvis det er en af pigerne. Hun ville helt sikkert få skylden.” – *klubmedarbejder.*

PERSPEKTIVER FRA LGBT+-UNGE

LGBT+-unge bliver udsat for mobning og chikane på nettet på grund af deres seksuelle orientering og/eller kønsidentitet. Ifølge fagpersoner kan det skyldes, at det for krænkeren kan være nemt at krænke nogen, som allerede er udsatte. Her vælger nogle unge at gå i dialog med dem, som skriver krænkende til dem og forsøge at oplyse dem.

Jeg havde en, der kaldte mig bøsserøv på et tidspunkt. Jeg prøvede at overbevise dem om, at det er naturligt, for det er rigtig mange, det her går ud over. Jeg prøvede at kæmpe for alle de andre, han ville skrive til. Jeg kan godt klare den, når de kalder mig det, men det kan være, at der er en efter mig, der ikke kan.” – pige, 17 år.

Denne tilgang vidner om, at de unge er vant til at forsvare og forklare deres position, og at de forventer modstand fra andre, fordi de er vant til det i kraft af deres stigmatiserede position. Det er især transkønnede, som oplever digitale krænkelser, fordi deres identitetsmarkør kan være utydelig eller svær at forstå for andre. Det sætter dem i en position, hvor de skiller sig ud fra normen, og de må forklare og forsvare sig selv overfor andre.

TRYGHED I FÆLLESSKABER MED LIGESINDEDE

Online fællesskaber med andre LGBT+-unge har en central rolle, da de unge her kan blive bekræftet i, at de ikke er alene. Det er især den tryghed, de unge kan finde hos hinanden, som tiltrækker dem til de online fællesskaber. Her kan de unge italesætte deres oplevelser uden frygt for krænkende kommentarer, og de kan opnå viden og inspiration fra hinanden.

Jeg har skabt mange venskaber online. Jeg har været med i gruppechats for LGBT+-unge. Det kan give en form for tryghed, at man ved, at man ikke er alene. Jeg har mange venner, som har oplevet ubehagelige ting. Jeg har også selv fået kommentarer og skældsord.” - pige, 17 år.

